

ADVIESNOTA voor burgemeester en wethouders

Openbare besluitenlijst

Zaaknummer: 38295-2022

Medewerker	:	John Voppen
Team	:	Bedrijfsvoering en Communicatie
Datum	:	8 augustus 2022
Portefeuillehouder	:	wethouder H. Olthof

BIJLAGEN:
☒ Regeling melden vermoeden misstand en inbreuk op Unierecht
AFSTEMMING MET →
☒ anders, nl. Directie en OR
☒ Actief openbaar
☐ Niet actief openbaar
☐ Actief openbaar, eerst contact met steller van deze adviesnota
ONDERWERP
Regeling melden vermoeden misstand en inbreuk op Unierecht

BESLUIT burgemeester en wethouders

De regeling melden vermoeden misstand en inbreuk op Unierecht voor de DOWR-gemeenten vast te stellen.

SAMENVATTING

Sinds 2019 is een Europese Richtlijn inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden van kracht. De Richtlijn heeft als doel klokkenluiders in Europa beter te beschermen. Nederland moest de Richtlijn uiterlijk 17 december 2021 omzetten in nationale wetgeving. Daarvoor is een wetsvoorstel gemaakt dat de bestaande Wet Huis voor klokkenluiders aanpast en wijzigt in de Wet bescherming klokkenluiders. De huidige Wet Huis voor klokkenluiders voldoet deels al aan de richtlijn. De implementatie van de Richtlijn in nationale wetgeving is vertraagd. Dit heeft tot gevolg dat de Richtlijn met nieuwe beschermingsmaatregelen vanaf 17 december 2021 rechtstreekse werking heeft voor alle decentrale overheden. Overheidswerkgevers moeten zich vanaf die datum houden aan de Richtlijn en moeten op zo kort mogelijke termijn de interne procedure en de bestaande regeling melden vermoeden misstand aanpassen.

INLEIDING

Sinds 2019 is een Europese Richtlijn inzake de bescherming van personen die inbreuken op het Unierecht melden van kracht. De Richtlijn heeft als doel klokkenluiders in Europa beter te beschermen. Nederland moest de Richtlijn uiterlijk 17 december 2021 omzetten in nationale wetgeving. Daarvoor is een wetsvoorstel gemaakt dat de bestaande Wet Huis voor klokkenluiders aanpast en wijzigt in de Wet bescherming klokkenluiders. De huidige Wet Huis voor klokkenluiders voldoet deels al aan de richtlijn. De implementatie van de Richtlijn in nationale wetgeving is vertraagd. Dit heeft tot gevolg dat de Richtlijn met nieuwe beschermingsmaatregelen vanaf 17 december 2021 rechtstreekse werking heeft voor alle decentrale overheden. Overheidswerkgevers moeten zich vanaf die datum houden aan de Richtlijn en moeten op zo kort mogelijke termijn de interne procedure en de bestaande regeling melden vermoeden misstand aanpassen. Daarbij is ervoor gekozen om de tekst van de nieuwe regeling al zoveel mogelijk te baseren op de tekst van het wetsvoorstel, zodat in een latere fase als de Wet bescherming klokkenluiders van kracht wordt, de regeling opnieuw geactualiseerd moet worden.

BEOOGD RESULTAAT

Een actuele regeling die op wordt genomen in het personeelshandboek en die voldoet aan de Europese Richtlijn. Achterliggend doel is om klokkenluiders beter te beschermen.

KADER

De Europese Richtlijn en de bestaande DOWR regeling vermoeden misstand.

ARGUMENTEN

Overheidswerkgevers zijn vanaf 17 december 2021 verantwoordelijk voor een juiste toepassing van de Richtlijn. Als wij de Richtlijn onjuist toepassen, dan kunnen wij hierop afgerekend worden en zijn er juridische risico's (gang naar de rechter). Alertheid is dus geboden als er een melding wordt gedaan voordat wij de nieuwe regeling hebben vastgesteld.

De gemeente is al verplicht om een procedure en een regeling op te stellen voor het omgaan met een bij de werknemer levend vermoeden van een misstand. De Richtlijn stelt aanvullende eisen aan deze al bestaande procedure. Het gaat om aanvullende eisen met betrekking tot de geheimhoudingsplicht en de eis om vooraf de termijn bekend te maken, waarbinnen de melder wordt geïnformeerd over de vervolgstappen naar aanleiding van zijn melding. Daarnaast moet er voortaan een procedure zijn voor het omgaan met informatie over een inbreuk op het Unierecht. Voor deze procedure gelden de volgende extra eisen:

1. de eis om de melder een ontvangstbevestiging te zenden binnen zeven dagen na zijn melding;
2. de termijn van drie maanden waarbinnen de melder moet worden geïnformeerd over de vervolgstappen naar aanleiding van zijn melding; en
3. de eis om de meldingen te registreren.

Kortom, in principe is er dus sprake van twee aparte meldprocedures.

De Nederlandse regering kiest echter voor één meldprocedure voor zowel meldingen over een vermoeden van een misstand als informatie over een inbreuk op het Unierecht. De reden dat de regering hiervoor kiest is onder meer dat het de uitvoerbaarheid voor werkgevers verbetert, transparanter en praktischer is en de rechtszekerheid ten goede komt. Om diezelfde reden is ook in deze regeling gekozen voor één meldprocedure.

Een andere belangrijke wijziging ten opzichte van de bestaande regeling is dat de kring van melders uitgebreid wordt. Naast werknemers kunnen ook andere personen, die in de context van hun werkgerelateerde activiteiten een vermoeden van een misstand hebben of die informatie hebben over een inbreuk op het Unierecht, een melding doen. Het gaat hierbij om bijvoorbeeld: oud-werknemers, zzp-ers, stagiairs, sollicitanten etc. Om die reden is de nieuwe regeling niet alleen gericht op de werknemers van de gemeente, maar ook op deze andere personen. De regeling heeft dus interne en externe werking.

Volgens de huidige regeling is een melder verplicht om dit eerst intern te melden (tenzij dit in redelijkheid niet gevraagd kan worden). Nieuw is dat de melder ook direct een externe melding kan doen.

In de nieuwe regeling hebben we opgenomen, dat een melding kan plaatsvinden bij verschillende functionarissen, zodat er een keuze is. De melder heeft de keuze om dit bij een leidinggevende te doen of bij een door de organisatie aangewezen interne of een externe vertrouwenspersoon. In Olst-Wijhe hebben wij twee interne vertrouwenspersonen aangewezen en één externe vertrouwenspersoon (via de GIMD).

DRAAGVLAK

De voorliggende regeling is gebaseerd op een landelijke modelregeling en ook de gemeenten Deventer en Raalte gaan/willen dezelfde regeling vaststellen.

De twee interne vertrouwenspersonen en de OR zijn betrokken bij dit voorstel en ondersteunen de voorgestelde regeling.

DUURZAAMHEID

RISICO'S (financieel/juridisch)

Als wij de Richtlijn onjuist toepassen, dan zijn er juridische risico's en kunnen werknemers of andere doelgroepen naar de rechter gaan.

FINANCIËLE CONSEQUENTIES

Niet van toepassing.

AANPAK/UITVOERING

Na het collegebesluit wordt de regeling opgenomen in het personeelshandboek en vindt (vanwege de externe werking) ook een publiekrechtelijke bekrachtiging plaats door een bekendmaking op www.overheid.nl.

Omdat het om een DOWR brede regeling gaat vindt een zelfde besluitvormingsproces ook plaats in Deventer en Raalte.